

Ehdotus	A 1938/UHN
Tekijä	Keskiryhmä
Käsittelijä	Kestävä Pohjola -valiokunta

A 1938/UHN Jäsenehdotus elintarvikehuollon yhteispohjoismaisista panostuksista

Keskiryhmä ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että

- lisätään ekologisten ja kaupallisten lajikkeiden tutkimuksen ja kehityksen sekä sellaisen viljelysuositusten koordinoitua, jotka vastaavat ilmastonmuutoksen seurauksena muuttuneita Pohjolan kasvuolosuhteita.
- lisätään elintarvikehuoltoa ja omavaraisuusastetta Pohjolassa, jotta alueemme on varautunut paremmin ilmastonmuutoksen varalta, jotteimme olisi niin haavoittuvia kriisitilanteissa ja jotta olisimme paremmin varustautuneita ylläpitämään kestävästä kaupallista maataloutta uusissa kasvuolosuhteissa.
- ylläpidetään ja kehitetään Pohjoismaisen geenivarakeskuksen NordGenin merkitystä Pohjolan elintarvikehuollon takaajana ilmastonmuutoksessa.

Taustaa

Pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että kaikille riittää ruokaa ilmastollisista häiriöistä huolimatta. Elintarvikehuollon lisääminen toteutuu parhaiten, kun maat jakavat kokemuksia toistensa kanssa ja etsivät kaikkia hyödyttäviä yhteistyömuotoja.

Maittemme elintarvikehuollon ja omavaraisuusasteen on oltava korkealla tasolla, sen ovat viimeaikaiset kriisit osoittaneet. On ratkaisevaa, että Pohjolassa minimoidaan ennakolta riskejä kasvuolosuhteiden muuttuessa huomattavasti ilmastonmuutoksen seurauksena. Kyse on sekä turvallisuudesta että kestävydestä. Meidän on tuotettava valkuaiskasveja ja muita korkean ravintosisällön viljelykasveja kestävästi ja luonnonmukaisesti nyt ja tulevaisuudessa niin kuluttajille kuin eläimille. Tiedämme, että ilmastonmuutoksen vaikutukset näkyvät ensimmäisenä arktisilla alueilla, ja tästä syystä meidän on Pohjolassa varauduttava ympäristömme yhä nopeammin eteneviin muutoksiin.

Uusia menetelmiä, uusia viljelykasveja

Ruotsin maatalousyliopisto SLU koordinoi useita maatalouden yhteispohjoismaisia innovaatiotoimia. Suuri osa työstä on ollut nykyisten viljelykasvien ylläpitämistä, millä on arvoa sekä ruokaturvalle että tuotekehitykselle. Meidän on tehtävä enemmän löytääksemme uusia viljelykasveja muuttuneisiin olosuhteisiin nykyisessä maailmantilanteessa, mutta myös kaupallisten intressien takia, joiden toteutuminen on pitkällä tähtäimellä joka tapauksessa maiden etujen mukaista. Pohjoismaiden intresseissä on edistää muuttuviin kasvuolosuhteisiin soveltuvien kaupallisten viljelykasvien viljelyn tutkimusta. Tässä työssä on ratkaisevan tärkeää löytää viljelymenetelmiä, jotka eivät samalla järjestelmällisesti tuhoa ekosysteemiä tai edistä ilmastokriisiä, joka puolestaan vaikuttaa maatalouteen. Kestävä, luonnonmukainen maatalous ei reagoi niin herkästi raaka-ainekaupan esteisiin, joita sodista ja kriiseistä aiheutuu tavanomaiselle maataloudelle. Fosforin, ammoniakkin ja sitä kautta mineraalilannoitteiden rajallinen saatavuus

on tästä esimerkkinä [1]. Myös tuotantoeläimille tarkoitetun proteiinin kauppa on viime vuosina ollut altista häiriöille, mikä on vielä yksi kannuste lisää eläinrehuun sekoitettavan pohjoismaisen (kasviperäisen) proteiinin tuotannon lisäämiselle [2].

NordGenillä on erittäin tärkeä tehtävä Pohjoismaissa ja maailmassa elintarvikehuollon varmistamisessa. Paitsi että siemen- ja kasvivaraston on tallennettava kaikki nykyiset lajit, sen on myös nopeasti edistettävä sellaisten kasvien kehittämistä, jotka voivat edesauttaa elintarvikehuollon ylläpitämistä tulevaisuudessa. NordGenille tulee tarjota resursseja, joiden avulla se voi käyttää uutta teknologiaa ja uusia kumppaneita uusien tavoitteiden saavuttamiseksi nopeasti. Vuonna 2019 NordGen ja NordForsk keräsivät tutkijoita ja päättäjiä yhteen keskustelemaan aiheesta "Invest more in plant breeding research and include gene banks [3]". Konferenssissa peräänkuulutettiin kestävämpiä viljelykasveja, jotka ovat vähemmän alttiita sään ääri-ilmiöille ja tuholaisille, mutta yhtä lailla vaadittiin teknologisia ratkaisuja sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä. NordGenin resurssien on siksi oltava jatkossakin suuri osa MR-FLJS:n budjetista, sillä keskuksen tehtävä muuttuu koko ajan tärkeämmäksi.

Lyhyen ja pitkän tähtäimen pohjoismaista yhteistyötä

Pohjoismaiden maa- ja metsätalousministerit kokoontuivat kesäkuussa 2022 keskustelemaan elintarvikehuollosta ja varautumisesta [4]. Kokouksessa viitattiin myös esitutkimukseen [5], jonka Pohjoismaiden ministerineuvosto tilasi Pohjoismaiselta maatalous- ja elintarviketutkimuksen komitealta (NKJ) ja Yhteispohjoismaiselta metsätutkimukselta (SNS) pian Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Esitutkimuksessa tutkitaan sitä, miten biotalouden eli maa-, metsä- ja kalatalouden häiriönsietokykyä voidaan parantaa, ja siinä annetaan suuntaviivat yhteispohjoismaisten poliittisten linjausten laatimiseksi pitkällä aikavälillä. Tässä yhteydessä ilmastonmuutoksen vaikutukset koko sektoriin ovat ratkaisevat pitkällä aikavälillä, vaikka esitutkimuksen laatimisen pohjana olivatkin Ukrainan sota ja sen vaikutukset maatalouteen.

Helsingissä 31. lokakuuta 2022

<i>Anders Adlercreutz (r.)</i>	<i>Jouni Ovaska (kesk.)</i>
<i>Anders Eriksson (ÅF)</i>	<i>Kathrine Kleveland (Sp)</i>
<i>Anna Starbrink (L)</i>	<i>Kjell-Arne Ottosson (KD)</i>
<i>Bertel Haarder (V)</i>	<i>Kjerstin Wøyen Funderud (Sp)</i>
<i>Catarina Deremar (C)</i>	<i>Mikko Kinnunen (kesk.)</i>
<i>Eva Biaudet (r.)</i>	<i>Ola Elvestuen (V)</i>
<i>Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)</i>	<i>Outi Alanko-Kahiluoto (vihr.)</i>
<i>Hafþís Hrönn Hafsteinsdóttir (Frlf)</i>	<i>Rebecka Le Moine (MP)</i>
<i>Hanna Katrín Friðriksson (Vr)</i>	<i>Simon Holmström (HI)</i>
<i>Heidi Greni (Sp)</i>	

[1] <https://svenska.yle.fi/a/7-10014339>

[2] https://valtioneuvosto.fi/sv/-/1410837/nordiska-ministerradet-sjalvforsorjningsgraden-av-protein-ska-okas-i-hela-norden?languageId=fi_FI

[3] <https://www.nordgen.org/en/climate-change-and-agriculture-invest-more-in-plant-breeding-research-and-include-gene-banks/>

[4] <https://www.norden.org/fi/news/vahvaa-yhteistyota-pohjoismaiden-elintarvikehuollon-turvaamiseksi>

[5] <https://nordicagriresearch.org/news/brander-pandemi-och-krig-pekare-pa-behovet-av-att-vara-forberedd/>

